ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ
ਬਨਾਮ
ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਟੇਟ
(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 01 ਦਾ 2023)
ਜਨਵਰੀ 02, 2023
[ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਧੂਲੀਆ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 — ਧਾਰਾਵਾਂ 302, 201 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 84 — ਕਤਲ — ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਗਾਇਬ ਹੋਣਾ — ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ — ਮੁੱਲਾਂਕਣ — ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ — ਵਾਜਬੀਅਤਾ — ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 9 ਸਾਲ ਅਤੇ 6 ਸਾਲ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੈ ਜਾ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ — ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 302 ਅਤੇ 201 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ — ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ — ਫੈਸਲਾ: ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਕਨਵਿੰਸਿੰਗ ਚੇਨ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ, ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ — ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਰੀ ਸੀ — ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਏ — ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਆਕਸਮਿਕ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ — ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਤਣਾਅਪੂਰਣ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਪਰਿਆਪਤ ਮੋਟੀਵ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੋਟੀਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਿਤ੍ਰਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸਨ — ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਕਮੀ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵੀ ਨਿਰਾਧਾਰ — ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ, ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਆਦੀ ਸੀ

ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ – ਪਰੰਤੂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਮੈਡੀਕਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਅਸਵਸਥ ਮਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਯੋਗਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ – ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਤਾਂ ਸ.84 ਆਈਪੀਸੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ.329 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ – ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 – ਸ.106 – ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 – ਸ.329।

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 – ਸ.84 – ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ – ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਵਸਥਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ – ਫੈਸਲਾ: ਸ.84 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸ.105 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ – ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਬਚਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਵਸਥਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸ.105 ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣ (ਅ) ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮਾਨ ਲਵੇਗੀ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਸਾਮਾਨਿਆ ਅਪਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 – ਸ.105।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਟਰਾਇਲ – ਮਕਸਦ – ਜਦੋਂ ਮਕਸਦ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕੜੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਪਰ, ਇਸਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਕਸਦ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਇੱਕ 'ਫੈਕਟਰ' ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਜਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ – ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਬੇਲੋੜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਕਟਰ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਜ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਚਛੇਦ.136 – ਖਾਸ ਛੱਡ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ – ਇੱਕ ਨਿਯਮਿਤ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਛੱਡ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਫਰਕ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ:

ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਥਿਊਰੀ, ਸ.106 ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ

1.1. ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਤੱਥ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਜਿਊਂਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖੇ ਗਏ ਸਨ; ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੱਤਿਆਕਾਂਡੀ ਸੀ; ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈਆਂ ਸਨ; ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 106 ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 16.4]

1.2. ਬੇਸ਼ੱਕ, ਆਰੋਪ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕਰੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਐਪੀਲੈਂਟ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 106 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਭਾਰੀ ਭਾਰ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ। ਐਪੀਲੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਆਕਸਮਿਕ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 313 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਪੀਲੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 16.4.1.]

ਮੋਟਿਵ ਦਾ ਸਵਾਲ

2.1. ਜਦੋਂ ਮੋਟਿਵ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰ◌ੰਖਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕੜੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ, ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਆਰੋਪ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੋਟਿਵ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਜਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17.1]

2.2. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੋਟਿਵ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਐਪੀਲੈਂਟ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਐਪੀਲੈਂਟ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਛੱਡਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਹੀ ਸੁਣਿਆ, ਐਪੀਲੈਂਟ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਆਰੋਪ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ, PW7 ਅਤੇ PW-8 ਉਸ ਦੇ ਚਾਚੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਐਪੀਲੈਂਟ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਭਰੇ ਸੰਬੰਧ ਸਨ ਅਤੇ ਐਪੀਲੈਂਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਿਤ੍ਰਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ

PW-5, ਐਪੀਲੈਂਟ ਦਾ ਭਰਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਰੋਪ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਕਿ ਐਪੀਲੈਂਟ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਐਪੀਲੈਂਟ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਤਣਾਅ ਭਰੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਪਰਯਾਪਤ ਮੋਟਿਵ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੋਟਿਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਐਪੀਲੈਂਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਿਤ੍ਰਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 17.2]

2.3. ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਬੇਗੁਨਾਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੋਟਿਵ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਕ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਹਜ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੋਟਿਵ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਾਟ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਿੰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਚੇਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੜੀ ਗੁੰਮ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 17.3]

ਮਾਨਸਿਕ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ

3.1. ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕਾਰਕ ਵੀ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਝੂਠੇ ਨੈਰੇਟਿਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਮੈਨਸ ਰੀਆ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਗਲ ਸੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮੈਨਸ ਰੀਆ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਵੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਿਰਫ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 22][856-D-E]

3.2. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ, ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਆਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਆਸਕਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਇਲਾਜ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ, ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ, ਪੀਡਬਲਿਊ-3, ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਗਈ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੀਡਬਲਿਊ-3 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਉਸਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਮਾਨਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤੋ ਕੋਈ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਸੁੱਖਮ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ।' ਉਸਦੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਸਾਡੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਸਵੱਸਥ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਹੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।' ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੇਜਰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਰਾਏ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 7-9 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੋਰਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸਲਾਹ ਪਰ, ਇਸ ਬਿਆਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਰਿਹਾ 20.11.2008 ਤੋਂ 29.04.2009, ਭਾਵ, 5 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸ਼ਾਂਤ ਦਿਮਾਗ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। [ਪਰਾ 23][856-F-H; 857-ਏ-ਸੀ]

3.3. ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 84 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਲਾਭ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਮਾਨਸਿਕ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਵਸੀਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲੂ 'ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ' ਸਨ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜਿਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 84 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਲਾਭ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੀ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 24]

3.4. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਇੱਕ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣਾ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖੁਦ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਤੈਰਨਾ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਬੱਚੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਾਦਸਾਤੀ ਡੁੱਬਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਹ ਸਭ ਇੱਕ ਚੰਕਸ ਅਤੇ ਗਣਨਾਤਮਕ ਮਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਦੀ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਨਸ਼ਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕ ਜਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਵਸਥ ਮਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 26]

3.5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਮੈਡੀਕਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਵਸਥ ਮਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਯੋਗਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 84 ਆਈਪੀਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਆਉਣਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 329 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਹੋਰ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 27]

3.6. ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਸਾਮਾਨਿਆ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦੇ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਸਵਸਥ ਮਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮਾਨਿਆਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲ 2013 ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ (ਜੇਲ੍ਹ) ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਨੰਬਰ 5, ਤਿਹਾੜ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ 22.07.2013 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 07.01.2013 ਤੋਂ 04.03.2013 ਤੱਕ ਅਸਾਮਾਨਿਆ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਲਈ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ, ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸੁਧਾਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਆਮ ਹਾਲਤ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਬੀਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ। [ਪੈਰਾ 28]

3.7. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਰਕ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਸੁਣੇ ਮਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਮੰਤਵ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 29]

3.8. ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਸੇਵਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 86 ਦੇ ਅਧਾਰਤ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦੇ

ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 304 ਆਈਪੀਸੀ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 30]

ਨਿਸਕਰਸ਼

4. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਕਨਵਿੰਸਿੰਗ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਲਈ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਕਮੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਵੀ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। [ਪੈਰਾ 31][860-F-G]

ਪੱਪੂ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 2022 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 176; ਸ਼ਰਦ ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸਾਰਦਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ (1984) 4 SCC 116 : [1985] 1 SCR 88; ਹਨੂਮੰਤ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸ.ਸੀ 343: [1952] ਐਸਸੀਆਰ 1091; ਸਾਬਿਤ੍ਰੀ ਸਮੰਤਰਾਯ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਓਡੀਸ਼ਾ, 2022 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 673; ਤ੍ਰਿਮੁਖ ਮਾਰੋਤੀ ਕਿਰਕਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2006) 10 ਐਸਸੀਸੀ 681 : [2006] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 156; ਸੁਦਰੂ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ (2019) 8 ਐਸਸੀਸੀ 333; ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2020) 10 ਐਸਸੀਸੀ 166 : [2020] 9 ਐਸਸੀਆਰ 878 ਅਤੇ ਦਹਿਯਾਭਾਈ ਛਗਨਭਾਈ ਠੱਕਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, ਏਅਰ 1964 ਐਸਸੀ 1563 : [1964] 7 ਐਸਸੀਆਰ 361 – ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਮਨਜ਼ੂਬੇਨ, 2019 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਗੁਜ 6937 – ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਜੈ ਰਾਮ ਪੰਡਿਤ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਟੇਟ, 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 3920 – ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਏ.ਆਰ. ਅੰਤੁਲੇ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਸ. ਨਾਇਕ, (1988) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 602: [1988] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1; ਰਾਹੁਲ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਟੇਟ, ਗ□ਹ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 1532; ਬਾਪੂ ਉਰਫ ਗੁਜਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਟੇਟ, (2007) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 66 : [2007] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 917 ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਅਨੰਦਰਾਓ ਭੋਸਲੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਟੇਟ, (2002) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 748 : [2002] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 612 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਰਿਕ ਡੋਲਬੀ ਬਨਾਮ ਡੈਲਾਵੇਅਰ ਦੀ ਸਟੇਟ [ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 02.03.2012 ਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ ਡੈਲਾਵੇਅਰ] – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕਿੰਗ-ਐਮਪਰਰ ਬਨਾਮ ਟਿੰਕੌਰੀ ਧੋਪੀ [ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ], 1922 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 90 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1988] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1 ਪੈਰਾ 10.3.2 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2007] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 917 ਪੈਰਾ 11.4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2002] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 612 ਪੈਰਾ 11.5 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1964] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 361 ਪੈਰਾ 11.5 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[1985] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 88 ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[1952] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1091 ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2006] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 156 ਪੈਰਾ 14.2 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(2019) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 333 ਪੈਰਾ 14.3 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2020] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 878 ਪੈਰਾ 15 ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ : ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 01 ਦਾ 2023.

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 29.02.2016 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 879 ਦਾ 2013 ਦਾ ਨਿਊ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ.

ਸ਼ਿਕਿਲ ਸੂਰੀ, ਮਿਸਿਜ਼ ਮਧੁ ਸੂਰੀ, ਮਿਸ ਜਯੋਤੀ ਸੂਰੀ, ਮਿਸ ਮਹਿਮਾ ਅਗਰਵਾਲ, ਮਿਸ ਕੋਮਲ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ ਨਿਧੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸੁਭਰਾਂਸ਼ੂ ਪਾਧੀ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਾਂਸਲ, ਮਿਸ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰੀ ਸ਼ੰਕਰ, ਨਿਰੂਪ ਸੁਕੀਰਥਾ, ਮੋਹਦ. ਓਵੈਸ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬੀ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਵਿਸ਼ਾ ਸੂਚੀ*

ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪਰੇਖਾ 2

ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 5

ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤ 7

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਪੱਖ..... 21

ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ 22

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ26

ਵਿਰੋਧੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ 29

ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ..... 38

ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤ; ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ; ਵਿਰੋਧੀ ਗਵਾਹ; ਅਤੇ ਮੋਟੀਵ 39

ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ 46

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ..... 52

ਨਿਸਕਰਸ਼ 62

ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪਰੇਖਾ

*ਟੇਬਲ ਵਿੱਚ ਪੰਨਾਂਕਨ ਮੂਲ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 29.02.2016 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 879 ਦੇ 2013 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 03.09.2011 ਅਤੇ 08.09.2011 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰੋਹਿਣੀ (ਬਾਹਰੀ), ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ-IV ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 238 ਦੇ 2009 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 302 ਅਤੇ 201 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜੀਵਨ ਕਾਰਾਵਾਸ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

3. ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਖਾਕੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪਰੇਖਾ ਖਿੱਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

3.1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ 03.05.2009 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ 9 ਸਾਲ ਅਤੇ 6 ਸਾਲ ਦੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਹੈਦਰਪੁਰ ਨਹਿਰ ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ; ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਡੁੱਬਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।

3.2. ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਅਭਿਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਿਊ-5 ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਭਰਾ) ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-9 ਸੁਨੀਤਾ ਯਾਦਵ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ) ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਮੇਤ ਇਹ ਕਿ ਮਰੇ ਬੱਚੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਪੁਰ ਵਾਟਰ ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਏ; ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 302 ਅਤੇ 201

ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

3.3. ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕੜੀਆਂ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ1SUPERSCRIPTਆਈਪੀਸੀ', ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ-ਰਾਜ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਰਕਾਰ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਮੈਨੂਅਲ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣਾ ਅਤੇ ਡੁੱਬਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਬੋਝ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 106 2 , ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਫਿਰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ, ਜਦਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

3.4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਇਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਮੇਤ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮੋਟੀਵ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਸੰਹਿਤਾ, 19733 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 329 ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਇਲਾਜ ਸੰਬੰਧੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਖੀਰਲੀ ਵਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਅਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦਾ ਭਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਆਕਸਮਿਕ ਡੁੱਬਣ ਬਾਰੇ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸੇ ਲਈ ਅਸਹਿਣਯ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨੋਚਿਕਿਤਸਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਉਸਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ

ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਪਹਿਲੂ

4. ਉਪਰੋਕਤ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਉੱਠ ਰਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

4.1. ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਰੀਬ 8 ਸਾਲ ਅਤੇ 6 ਸਾਲ ਦੇ ਸੀ, ਨੂੰ ਮਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਹੈਦਰਪੁਰ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਹੈਦਰਪੁਰ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ, ਪਸ਼ਚਿਮ ਵਿਹਾਰ, ਦਿੱਲੀ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੇ ਇਕ-ਇਕ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ, ਕੁਝ ਦੂਰੀ ਤੈਰ ਕੇ, ਬਾਹਰ

ਆਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨੇੜਲੇ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ; ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਇੱਕ ਨੇੜਲੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਦੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਹੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ 100 ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕੀਤੀ। ਅਭਿਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਹੀ ਸੰਸਕਰਣ ਦੱਸਿਆ।

4.2. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬੱਚੇ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਰੇ ਸਨ ਪਰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ। ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲ ਮੁੜਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜੁਰਮ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।

4.3. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 253 ਦੀ 2009, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾਵਾਂ 302 ਅਤੇ 201 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਾਮਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤ

5. ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ 18 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਿਊ-7 ਮਹੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਚਾਚਾ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-8 ਰਾਜੇਂਦਰ ਯਾਦਵ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਚਾਚਾ, ਨੇ ਇਹ ਸੁਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸ਼ਰਾਬੀ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਾਰਪੀਟ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ, ਪੀਡਬਲਿਊ-5 ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਭਰਾ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-9 ਸੁਨੀਤਾ ਯਾਦਵ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਨੇ ਇਸ ਵਰਜਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਸੌਹਾਰਦਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸੈੱਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-3 ਜਗਬੀਰ, ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੋਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸੈੱਟ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਬੁਆਏ, ਪੀਡਬਲਿਊ-4 ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-6 ਕੋਮਲ ਰਾਮ, ਵਾਟਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਇੰਚਾਰਜ ਪਰਸਨੈਲ, ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸੁਝਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਿਊ-14 ਡਾ. ਵੀ.ਕੇ. ਝਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਵਾਂ 'ਤੇ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਉਹ ਪਰਸਨੈਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੰਮ ਕੀਤੇ।

6. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਾਰੇ ਅਭਿਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ, ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਸਮੱਗਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਬਿਆਨਬਾਜੀਆਂ ਦਾ ਨੋਟ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਹੋਣ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਵਲੋਂ ਵਿਵਹਾਰ; ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ; ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਵਾਂ ਦੇ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਡੀਕਲ ਰਾਏ।

6.1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲਤ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ, ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਭਾਗ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-3 ਜਗਬੀਰ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ:-

“ਪੀਡਬਲਿਊ 2 ਸ੍ਰੀ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ. ਭਰਤ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ, ਉਮਰ ਲਗਭਗ 63 ਸਾਲ, ਆਰ/ਓ ਡੀਯੂ 72 ਵਿਸ਼ਾਖਾ ਐਨਕਲੇਵ, ਪੀਤਾਮਪੁਰਾ ਦਿੱਲੀ

ਐਸ.ਏ. ਤੇ।

.....ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 15/20 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਕਾਰਨ ਔਚੰਦੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਚੇਤਨਾ ਡੀਐਡਿਕਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਕਤ ਡੀਐਡਿਕਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉੱਥੇ ਦਾਖਲ ਪਾਇਆ। ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਕਤ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਆਉਣਗੇ ਪਰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਉਕਤ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਆਉਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਉਕਤ ਡੀਐਡਿਕਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨਿਕ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਚਾਚਾ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਕਤ ਡੀਐਡਿਕਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਛੁੱਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਸਾਮਾਨਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉਸਦੀ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ 2 ਜਾਂ 3 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਇਹ ਇਤਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਸੀ। ਜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਕਤ ਡੀਐਡਿਕਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਨਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ ਐਲ.ਡੀ. ਏ.ਪੀ.ਪੀ. ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਸੁਣਿਆ। ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਮਰੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਅਤੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਹਿੰਸਕ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਆਦਮੀ ਹੈ

ਜ. ਮੈਨੂੰ ਉਕਤ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਨਿਯਮਿਤ ਵਿਜ਼ਿਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਆਈ.ਓ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਤੱਥ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਮਿਸ. ਸਾਧਨਾ ਭਾਟੀਆ, ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਐਲ.ਡੀ. ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਲਈ।

ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਕਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਮੈਂ ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਸੱਚ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।”

***

***

***

“PW3 ਬਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਜਗਬੀਰ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਉਮਰ 40 ਸਾਲ, ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਐਚ. ਨੰ. 205, ਪਿੰਡ – ਐਚੰਦੀ, ਦਿੱਲੀ – 39.

ਐਸ.ਏ.

ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੇਤਨਾ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ (ਰਜਿ.) ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ, ਪਿੰਡ ਐਚੰਦੀ, ਦਿੱਲੀ-39 ਵਿੱਚ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਕਹੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ (ਸਹੀ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ) ਨੂੰ 20.11.08 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਤੋਂ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਗਿਰਧਾਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ ਨੇ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਕਹੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ 29.04.09 ਤੱਕ ਦਾਖਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਸਾਧਾਰਣ ਮਨੁੱਖ ਵਾਂਗ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸਾਡੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 5 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ, ਭੈਣ ਬਲਾਦੇਵੀ, ਪਿਤਾ ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਕਜ਼ਨ ਪੁਰਾਣ ਸਿੰਘ ਸਾਡੇ ਕੇਂਦਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ, ਪਿਤਾ ਗਿਰਧਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ 27742360 ਅਤੇ 27741540 ਤੋਂ ਟੈਲੀਫੋਨਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਧਾਰਣ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇਖੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲਤ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ।

.....

.....

.....

29.04.2009 ਨੂੰ ਗਿਰਧਾਰੀ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮੇਤ ਸਾਡੇ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਛੁੱਟੀ ਕਰਵਾ ਲੈ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ 7-9 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਮੈਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਸਨ, ਉਹ ਹਨ,

ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ Ex. PW3/B ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਫਾਇਲ ਦੀ 8 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਇਕੱਠੀ ਤੌਰ 'ਤੇ Ex. PW 3/C ਹੈ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੈਂ ਐਤਵਾਰ ਐਤ ਸਾਈਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੇਖੇ ਗਏ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

xxxxx ਮਿਸ ਸਾਧਨਾ ਭਾਟੀਆ, ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ,ਐਲਡੀ. ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ।

ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਡੇ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਠੀਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਹੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

6.2. ਜਿਵੇਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, PW-7 ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ PW-8 ਰਾਜਿੰਦਰ ਯਾਦਵ, ਦੋਵੇਂ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਚਾਚੇ, ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਅਧਿਕ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, PW-5 ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਭਰਾ ਅਤੇ PW-9 ਸੁਨੀਤਾ ਯਾਦਵ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ PW-7 ਅਤੇ PW-8 ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ PW-7, PW-8, PW-5 ਅਤੇ PW-9 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਕ੍ਰਮ 'ਚ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਹੈ: -

“PW7- ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਉਮਰ-52 ਸਾਲ ਐਸ/ ਓ ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਯਾਦਵ ਆਰ/ ਓ ਡਬਲਿਊਜ਼ੈਡ-350 ਪਿੰਡ ਸ਼ਕੂਰਪੁਰ ਦਿੱਲੀ।

ਐਸ.ਏ.

ਮੇਰੀ ਭਤੀਜੀ ਸੁਨੀਤਾ ਯਾਦਵ ਦਾ ਵਿਆਹ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ 1996 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਐਚ.ਐਨ.ਓ-225 ਹੈਦਰ ਪੁਰ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਰਹਿਣ ਲੱਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਹਾਜ਼ਰ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮੇਰੀ ਭਤੀਜੀ ਸੁਨੀਤਾ ਯਾਦਵ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਅਤੇ ਸੁਨੀਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਮੇਰੀ ਭਤੀਜੀ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਮੁੰਡੇ ਜਨਮੇ। ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ, ਔਚੰਦੀ ਗਾਂਵ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਭਤੀਜੀ ਨੇ ਉਸਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਪਰ 29.04.2004 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਕਰਵਾ ਲਿਆ।

ਦੋਨੋਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਭਤੀਜੀ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸ਼ਾਕ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮੇਰੀ ਭਤੀਜੀ ਦੀ ਮਿਨਨਤਾਂ ਅਤੇ ਨਮਰਤਾ ਦਿਖਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਨੀਤਾ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 5-6 ਮਹੀਨੇ ਸਾਡੇ ਘਰ 'ਚ ਰਹੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੇਰੀ ਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ 2-3 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉਸੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਭਤੀਜੀ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਅਸਭਿਆਕ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ। ਉਹ ਮੇਰੀ ਧੀ ਨਾਲ ਵੀ ਝਗੜਾ ਕਰਦਾ ਸੀ।

03.05.2009 ਨੂੰ ਸੁਨੀਤਾ ਮੇਰੇ ਘਰ ਆਈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਉਸ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਲਗਭਗ 11:00 ਵਜੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਫੋਨ ਕਾਲ ਆਈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਭਾਣਜੀ ਸੁਨੀਤਾ ਦੇ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚੇ ਹੈਦਰ ਪੁਰ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਮਰ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਡੁੱਬੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ..... ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬੇ ਹਨ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਮੇਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ EXPW-7/D ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਆਇੰਟ ਏ ਤੇ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਵਕੀਲ ਸਾਧਨਾ ਭਾਟੀਆ (ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ) ਵੱਲੋਂ xxxxxx।

ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੇ ਗਏ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਪੀ.ਪੀ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਮੇਰੀ ਭਾਣਜੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਬਾਰੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ। ਵੈਲ. ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਘਰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਗਏ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰੀ ਭਾਣਜੀ ਸੁਨੀਤਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸ਼ਾਕ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਨੇ ਖੁਦ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਨੇ ਖੁਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਘਰ ਮੇਰੇ ਘਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ

ਦੂਰ ਹੈ। 03.05.2009 ਨੂੰ ਮੈਂ ਗਿਆ ਸੀ "

ਨਹਿਰ ਦੇ ਕੋਲ ਲਗਭਗ 07:00 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਨਹਿਰ ਦੇ ਕੋਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਵੀ ਦੇਖੀ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਮੇਰੀ ਭਾਣਜੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸੁਨੀਤਾ ਦਾ ਮਾਮਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸੁਨੀਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿ ਸੁਨੀਤਾ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ।"

***

"PW8- ਰਜਿੰਦਰ ਯਾਦਵ, ਉਮਰ 43 ਸਾਲ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਪਿੰਡ ਸ਼ਾਕੂਰ ਪੁਰ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਵਾਸੀ WZ-342।

ਉੱਤੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਮੈਂ ਰੋਹਿਣੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੈਕਟਰ-7 ਵਿੱਚ ਐਮ/ਐਸ. ਆਸਥਾ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿਜ਼ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸੁਨੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਭਾਣਜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 12-13 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮੇਰੀ ਭਾਣਜੀ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਉਂਦੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਾ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਵੀ ਪਾਉਂਦਾ। ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਕਦੀ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ 2-3 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸੁਨੀਤਾ ਦੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਲਗਭਗ 2 ਸਾਲ ਲਈ ਸਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤੀਬਰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸੁਨੀਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਲਿਆ। ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿਨ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਮਾਰ ਪਾਈ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਨੀਤਾ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆ ਗਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਘਰ ਹੈਦਰ ਪੁਰ ਛੱਡ ਕੇ। 03.05.2009 ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਪੀ.ਐਸ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਫੋਨ ਕਾਲ ਮਿਲੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ 2 ਬੱਚੇ ਹੈਦਰ ਪੁਰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਹਿਰ ਦੇ ਕੋਲ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਪੀ.ਐਸ. ਗਏ, ਮੈਂ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਚਾਚਾ ਮਰਹੂਮ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਸ. ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਡੁੱਬਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਨੀਤਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਅਸਾਮਾਨਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ……

xxxxxx ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਧਨਾ ਭਾਟੀਆ (ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ) ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਈ।

ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪੀ.ਐਸ. ਵਿੱਚ 03.05.2009 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ 13.06.2009 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ U/S 161 CrPC। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 2 ਸਾਲ ਤੱਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਿਆਨ EX PW-8/DA ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਬਿਆਨ EX PW-8/DA ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਮੇਰੀ ਭਾਣਜੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰਕੁੱਟ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਭਾਣਜੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਭਾਣਜੀ ਨੇ ਹੀ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਮਾਰਕੁੱਟ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਭਾਣਜੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ

ਮੈਂ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।"

***

***

"PW5 -ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗਿਰਧਾਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ (ਮੁੜ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ 06.09.2010 ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ)

ਓਐਨ ਐਸਏ

ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਮ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੀ। ਉਸਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਸਾਮਾਨਿਆ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ 2 ਟਰੱਕ ਸਨ ਪਰ 4-5 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਟਰੱਕ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪੋਲਟਰੀ ਮਿਲਾਂ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਆਮ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਅਸੀਂ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਤਿੱਖੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਜੀਬ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਮਾਨਿਆ ਸੰਬੰਧ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਵਾਰ ਔਚੰਦੀ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉੱਥੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗਿਰਧਾਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਇਸ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਆਦਤ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ..... ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੋਵੇਂ ਭਤੀਜੇ ਯਮੁਨਾ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀਜੇਆਰਐਮ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਭਤੀਜੇ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਸੀਦ EX PW-2/B 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾਲ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਪੀ.ਪੀ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਕਦੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਲਡ. ਏ.ਪੀ.ਪੀ. ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਮੁੜ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੁਣਿਆ। ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਰਾਜ ਲਈ ਲਡ. ਏ.ਪੀ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਐਕਸxxxx।

ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਈਐਕਸ ਪੀਡਬਲਿਊ-5/ਏ 13.06.2009 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸੁਝਾਉਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਰਿਆ। ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਈਐਕਸ ਪੀਡਬਲਿਊ-5/ਏ ਦੇ "ਏ" ਤੋਂ "ਏ1" ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮਾਮਾ ਹੈ, ਸ਼ਕੂਰ ਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵੱਲ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਵਾਂਗ ਪਿਆਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਝਗੜੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਉਸਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ। ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਈਐਕਸ ਪੀਡਬਲਿਊ-5/ਏ ਦੇ "ਬੀ" ਤੋਂ "ਬੀ1" ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ 29.04.2009 ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ 03.05.2009 ਨੂੰ ਰੋਹਿਣੀ ਕੋਰਟ ਪੁਲਿਸ ਸਟਾਫ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ

ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਜਿਤੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਹੈਦਰ ਪੁਰ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੌੜਦੇ ਅਤੇ ਖੇਡਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਅਤੇ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਬਹਿ ਗਏ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕਸਰ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕੋਸਦਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਾ ਅਤੇ ਮਾਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਨਫ਼ਰਤ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਈਐਕਸ ਪੀਡਬਲਿਊ-5/ਏ ਦੇ “ਸੀ” ਤੋਂ “ਸੀ1” ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਤਨੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਖੇਡਦੇ ਸਮੇਂ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ। ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਈਐਕਸ ਪੀਡਬਲਿਊ-5/ਏ ਦੇ “ਡੀ” ਤੋਂ “ਡੀ1” ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਉਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਸੁਝਾਉਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਗੁੱਸਾ ਠੰਡਾ ਪੈ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਸੁਝਾਉਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਕਾਰਨ ਨਫ਼ਰਤ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਇਆ।

xxxxxx ਮਿਸ ਸਾਧਨਾ ਭਾਟੀਆ (ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ) ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਈ।

ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਭੜਕਿਆ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਲਗਾਵ ਸੀ।"

***

***

***

"PW9- ਸੁਨੀਤਾ ਯਾਦਵ, ਉਮਰ-35 ਸਾਲ ਪਤਨੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਨਿਵਾਸੀ ਹਾਊਸ ਨੰਬਰ-225 ਪਿੰਡ ਹੈਦਰ ਪੁਰ ਦਿੱਲੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ

ਮੈਂ 1996 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਹੋਏ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਏ ਗਏ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨ ਤੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ 12ਵੀਂ ਪਾਸ ਹਾਂ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਅਸਲ ਮਾਪੇ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਲੋਹਾਰਾ ਸਰਾਏ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਾਗਪਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਮਾਮੇ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਐਚ.ਐਨ-ਡਬਲਯੂਜ਼ੈਡ/350, ਸ਼ਕੂਰਪੁਰ ਪਿੰਡ, ਦਿੱਲੀ। ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਦਿਨ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਦੇ ਘਰ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਨਾਨੀ ਬੀਮਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਛੱਡ ਆਈ। ਮੇਰੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਵਿਹਾਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਫੋਨ ਕਾਲ ਆਈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਨਾ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ। ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲੜ. ਐਪੀਪੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਦਬਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁਲਿਸ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੁਣਿਆ। ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਰਾਜ ਲਈ ਐਲ.ਡੀ. ਐਪੀਪੀ ਵੱਲੋਂ xxxx

ਮੈਂ 4.5.2006 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ 4.5.2006 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹੀ ਪੀਡਬਲਿਊ9/ਏ ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਂ ਪੁਆਇੰਟ ਏ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਤੋਂ 4/5 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੈਲ. ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਪੀਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣਗੇ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਸੁਰ ਜੀ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ 2/3 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰਹੇ ਪਰ 3.5.2009 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 11.00 ਵਜੇ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਦੇ ਘਰ ਚਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰ ਹੈਦਰਪੁਰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ। (ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਏ ਤੋਂ ਏ-1 ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਪੀਡਬਲਿਊ9/ਬੀ ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਸੀ। (ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਏ ਤੋਂ ਏ-1 ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਦੋ ਟਰੱਕ ਸਨ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਦੋਨੋਂ ਟਰੱਕ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਸੀ। (ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਬੀ ਤੋਂ ਬੀ-1 ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮੈਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਰਦਾ ਸੀ (ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਸੀ ਤੋਂ ਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਢਾਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਰਕੁੱਟ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਦੇ ਘਰ ਚਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਗੰਦੇ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ 'ਚਰਿਤ੍ਰਹੀਣ' ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ (ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਮਾਰਵਾਤੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ) (ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਸੀ ਤੋਂ ਸੀ-1 ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਮਾਰਕ ਦਾ PW9/B ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਉਸ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਸਨ ਰਿਸ਼ਤਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ ਮੇਰੇ ਦੋਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਾ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰੇ। (ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਮਾਰਕ PW9/B ਦੇ ਭਾਗ D ਤੋਂ D-1 ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਹੈ)। ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤਾਅਨਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੜਕਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਗਲਤ ਕੰਮ/ਜਿਨਸੀ ਹਰਕਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਘਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ ਬੱਚਾ (ਮੇਰੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਮਾਰਕ ਦੇ ਹਿੱਸੇ E ਤੋਂ E-1 ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ PW9/B ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ)।

ਉਸੇ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰ ਹੈਦਰਪੁਰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਕਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਡੁੱਬ ਗਏ ਸਨ। (ਮੇਰੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਐਫ ਤੋਂ ਐਫ-2 ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਇਹ ਸੁਝਾਉਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਕੇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਰਹੀ ਜਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਵਾਂ। ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ

ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਰਕ PW9/A 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਮੈਂ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸਾਧਨਾ ਭਾਟੀਆ (ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ) ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਈ।

ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀਆਂ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਚਰਿੱਤਰਹੀਣ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਿਲਣਸਾਰ ਰਹੇ।"

6.3. ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹੈਦਰਪੁਰ ਵਾਟਰ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨੇੜਲੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਵੀ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਗਿਰ ਕੇ ਹਾਦਸਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੁੱਬ ਗਏ ਸਨ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਪੀਡਬਲਿਊ-4 ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-6 ਕੋਮਲ ਰਾਮ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੈਦਰਪੁਰ ਵਾਟਰ ਪਲਾਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ ਵੱਲੋਂ ਵੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਬੁਆਏ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੋਂ ਨੰਬਰ 100 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦਾ ਬਿੱਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਹੈ: -

"ਪੀਡਬਲਿਊ 1 ਸ੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਕੌਸ਼ਿਕ ਵਾਸੀ ਵੀਪੀਓ ਵਿੱਲ ਕਿਵਾਨਾ ਤਹਿਸੀਲ ਸੰਭਲਖਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਾਨੀਪਤ, ਹਰਿਆਣਾ

ਐਸ.ਏ.

3.05.2009 ਨੂੰ ਮੈਂ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਬੁਆਏ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਜ ਵਿਊ ਸ਼ਾਲੀਮਾਰ ਬਾਗ਼, ਹੈਦਰਪੁਰ ਵਾਟਰ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ।ਉਸ ਦਿਨ ਲਗਭਗ 8:15 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਮੌਜੂਦ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ (ਸਹੀ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ) ਉਸ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਹਦਾਰਪੁਰ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਟਹਿਲਣ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦ ਉਸ ਦੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੂਰੀ ਤੈਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਨੰਬਰ 100 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ।ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਲਗੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 27492035 ਤੋਂ ਨੰਬਰ 100 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਮੇਰੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਹੀ ਤੱਥ ਦੱਸੇ।

06.05.2007 ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੇ ਆਏ ਅਤੇ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ 03.05.2009 ਨੂੰ ਰਾਤ 8.15 ਵਜੇ ਮੇਰੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨਿਕ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਆਈਓ ਨੇ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ।

11.07.09 ਨੂੰ ਆਈਓ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੇ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ 27492035 ਦਾ ਬਿੱਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਕਤ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਸ੍ਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਮਹਾਜਨ (ਉਕਤ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੇ ਮਾਲਕ) ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਹੈ। ਮੈਂ 01.02.09 ਤੋਂ 31.03.2009 ਤੱਕ ਦੇ ਉਕਤ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਦੇ

ਬਿੱਲ ਦੀ ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜ਼ਬਤੀ ਮੈਮੋ ਐਕਸ. ਪੀਡਬਲਯੂ1/ਏ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਕਤ ਬਿੱਲ ਦੀ ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ1/ਏ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਬਿੰਦੂ ਏ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

xxxxx ਮਿਸ ਸਾਧਨਾ ਭਾਟੀਆ, ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਐਲ.ਡੀ. ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ।

ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ 03.05.2009 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 8.15 ਵਜੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 5 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਰਿਹਾ। ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਬਿਆਨ 06.05.2009 ਨੂੰ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਿਨ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ।"

6.4. ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਗਰਦਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਟਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਮਰੇ ਸਨ, ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ-14 ਡਾ. ਵੀ.ਕੇ. ਝਾ ਅਤੇ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਐਕਸ. ਪੀ-14/ਏ ਅਤੇ ਐਕਸ. ਪੀ-14/ਸੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-14 ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਉਪਯੋਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"ਪੀਡਬਲਯੂ-14. ਡਾ. ਵੀ.ਕੇ. ਝਾ, ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ, ਬੀਜੇਆਰਐਮ ਹਸਪਤਾਲ, ਜਹਾਂਗੀਰਪੁਰੀ, ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਬਿਆਨ।

ਐਸਏ ਉੱਤੇ

4.5.09 ਨੂੰ ਮੈਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਗਭਗ 9 ਸਾਲਾ ਪੁੱਤਰ ਜਿਤੇਸ਼ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਜੋ ਐਸ.ਆਈ. ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ

ਪੀ.ਐਸ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਾਲੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹੈਦਰਪੁਰ ਵਾਟਰ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਬਾਹਰੀ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ।

1. ਗਰਦਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਭਾਗ 'ਤੇ ਦੋ ਖਰੋਚ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ 1 ਸੈ.ਮੀ. X .5 ਸੈ.ਮੀ. ਹਰ ਇੱਕ।

2. ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਧੋਬੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਸੀ।

3. ਦੋਵੇਂ ਪੈਰ ਗੀਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਰੇਤ ਦੇ ਕਣਾਂ ਨਾਲ ਲਿਪਟੇ ਹੋਏ ਸਨ।

4. ਹੇਠਲਾ ਹੋਂਠ ਜਖਮੀ ਸੀ।

ਗਰਦਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਗਰਦਨ ਦੇ ਟਿਸ਼ੂ ਅਗਲੇ ਅਤੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਜਖਮੀ ਸਨ। ਥਾਇਰਾਇਡ ਕਾਰਟੀਲੇਜ ਦੇ ਉੱਪਰ ਮਧ ਰੇਖਾ 'ਤੇ ਵੀ ਜਖਮੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ। ਸਾਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਗਰਦਨ ਦੀ ਸੱਟ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਮੌਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਭਗ 19 ਘੰਟੇ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪੀ.ਐਮ. ਰਿਪੋਰਟ ਐਕਸ. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ14/ ਏ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਪੁਆਇੰਟ ਏ 'ਤੇ ਹਨ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਖੂਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅੰਗ ਆਮ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸਾਧਾਰਣ ਨਮਕ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਵਿਸਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵੇਖੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਕਸ. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ14/ ਬੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਮ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਮ. ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਹੈ।

4.05.09 ਨੂੰ ਮੈਂ ਸੰਨੀ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਲਗਭਗ 6 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਆਈ. ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪੀ.ਐਸ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈਦਰਪੁਰ ਵਾਟਰ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਬਾਹਰੀ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ।

1. ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਧੋਬੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਸੀ।

2. ਦੋਵੇਂ ਪੈਰ ਗੀਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਰੇਤ ਦੇ ਕਣਾਂ ਨਾਲ ਲਿਪਟੇ ਹੋਏ ਸਨ।

3. ਅਗਲੇ ਭਾਗ 'ਤੇ ਦੋ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਖਰੋਚ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਆਕਾਰ 1ਸੈ.ਮੀ x0.5 ਸੈ.ਮੀ।

ਗਰਦਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਗਰਦਨ ਦੇ ਟਿਸ਼ੂ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਪਾਸਿਆਂ ਤੇ ਖਰਾਬ ਸਨ ਅਤੇ ਥਾਇਰਾਇਡ ਕਾਰਟੀਲੇਜ 'ਤੇ ਲੈਸਰੇਸ਼ਨ ਸੀ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂਅਲ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ। ਸਾਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਗਰਦਨ ਦੀ ਚੋਟ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਮੌਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਭਗ 19 ਘੰਟੇ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪੀ.ਐਮ. ਰਿਪੋਰਟ ਐਕਸ. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ14/ਸੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਪੁਆਇੰਟ ਏ 'ਤੇ ਹਨ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਖੂਨ ਅਤੇ ਵਿਸਕੇਰਾ ਆਮ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸਾਧਾਰਣ ਨਮਕ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਵਿਸਕੇਰਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਖੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਕਸ. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ14/ਬੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਮ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। ਵਿਸਕੇਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਮ. ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਮੈਨੂਅਲ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ ਹੈ।

xxxxx ਮਿਸ. ਸੁਧਨਾ ਭਾਟੀਆ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਅਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀਏ।

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।"

6.5. ਹੋਰ ਅਭਿਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ ਜੋ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-18 ਐਸ.ਆਈ. ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਉਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਪਲਾਂਟ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਤੱਥ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ, ਕੇਸ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-17 ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਮੋ ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-18 ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪੂਛਗਿੱਛ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: -

"3.5.2009 ਨੂੰ, ਮੈਂ ਹੈਦਰਪੁਰ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਸਪੋਟ 'ਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਹੇਤ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 7.45 ਵਜੇ ਪਹੁੰਚਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ 1-2 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਧੀਰ ਲਗਭਗ 8.30

ਵਜੇ ਸਪੋਟ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਈਮ ਟੀਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 1 ਘੰਟਾ ਉੱਥੇ ਰਹੇ। ਮੈਂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਸੁਨੀਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ 03-04/05/09 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਪੋਸਟ ਰੋਹਿਣੀ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਾ ਰਾਏ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਲੀ ਸੰਸਕਰਣ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਝੂਠਾ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਬੇਕਸੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 03.5.2009 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਝੂਠਾ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।"

6.6. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀਡਬਲਿਊ-17 ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: -

“06.05.09 ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ 3-4 ਵਜੇ ਕੇ ਕਰੀਬ ਹੈਦਰਪੁਰ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਐਸ.ਆਈ. ਸੁਨੀਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਉਥੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਵਰਦੀ 'ਚ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 20 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਝਾੜੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਛੁਪੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਸਾਰਾ ਲਿਖਤੀ ਕੰਮ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਇੱਕ ਥੋਰੋਫੇਅਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ/ਚਾਰ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਡੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਮੈਮੋ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਮੇਰੀ ਦੇਖਰੇਖ ਹੇਠ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਪੁਲਿਸ ਸਟਾਫ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਐਕਸ. ਪੀਡਬਲਿਊ7/ਡੀ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 03.05.09 ਨੂੰ ਹੈਦਰਪੁਰ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਬੇਕਸੂਰ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਂਚ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।"

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਪੱਖ

7. ਧਾਰਾ 313 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਉਸਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਅਭਿਯੋਜਨ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਏ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਬਾਰੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬੇਕਸੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਝੂਠ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ

8. ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਦਾ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਕਨਵਿੰਸਿੰਗ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਚੇਨ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ

ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 201 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

8.1. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਚੇਨ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: -

“37. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ, ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕੋਈ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

(a) ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁੱਤਰ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸਨ

(b) ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੋਟਿਵ ਅਤੇ ਮੌਕਾ।

(c) ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ

(d) ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ

38.(a) ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨਾਲ ਜਿਉਂਦੇ ਸਨ: ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੰਬਾਈ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੀ, ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਘਰ 'ਚ ਇਕੱਠੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਦੇ ਘਰ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਨੋਂ ਕਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਛੱਡ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਹੈਦਰਪੁਰ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਟਹਲਣ ਲਈ ਅਤੇ ਮਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚੇ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਨਹਿਰ 'ਚ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਡੁੱਬ ਗਏ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਹਿਰ 'ਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜੀਉਂਦੇ ਸਨ।

(ਬੀ) ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਕਿਹਾ ਜੁਰਮ ਕਰਨਾ: ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੀ ਉਸ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ 7.45 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ, ਉੱਥੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਗਵਾਹੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਦਰਪੁਰ ਨਹਿਰ ਕੋਲ ਲੈ ਗਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਵੱਡਾ ਬੇਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਸਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਲਾਸ਼ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਦੇ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਵੀ ਉਸਨੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਲਾਸ਼ ਨਹਿਰ 'ਚ ਪਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਵੀ ਨਹਿਰ 'ਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਇਹ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

(c) ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਆਚਰਣ: ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਆਚਰਣ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸ ਆਪਣੇ ਦੋਵਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹੈਦਰਪੁਰ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਹੱਥੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਵੀ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਤੈਰਿਆ ਦੂਰੀ ਅਤੇ

ਬਾਹਰ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੱਚੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਪਰ ਵਿਅਰਥ ਰਹੇ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਵਾਟਰ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨੇੜਲੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੱਸਿਆ ਉਹੀ ਕਹਾਣੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੀ ਦੋਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਸੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਡੁੱਬਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹੱਥੀਂ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਸੱਟਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕੋਰਸ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਵਿਅਰਥ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(d) ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ : ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚੇ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਮਰ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੁੱਬਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਸਰਾਸਰ ਝੂਠਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਡਾ. ਵੀ.ਕੇ.ਝਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂਅਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੁੱਟਣ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਨੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਅਜਿਹੇ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਉਸ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਮਰ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੈਨੂਅਲ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਮਰੇ ਹਨ।

39.ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਮੰਤਵ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਸੰਗਤ, ਕਨਵਿੰਸਿੰਗ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੱਚੀ ਤਸਵੀਰ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪਰਿਆਪਤ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕ੍ਰਿਤਰਿਮਤਾ ਜਾਂ ਅਤਿਸ਼ਯੋਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਮੰਤਵ ਹੈ ਕਿ:-

(1) ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰਿਆਪਤ ਸਬੂਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਖਾਰਜ ਜਾਂ ਝੂਠਾ ਜਾਂ ਮਣਿਪੁਲੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੁੱਟਣ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪਰਿਆਪਤ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੇ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਦੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਸਬੰਧਤ ਤਾਰੀਖ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਥਾਂ ਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਖੁਦ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਨਦਾ ਸੀ ਕਿ ਝੂਠ ਹੈ।

(3) ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕੱਠੇ ਲੈ ਕੇ, ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰ□ੰਖਲਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਤਨੀ ਪੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ, ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਦਾ ਕਤਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸਬੰਧਤ ਤਾਰੀਖ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਥਾਂ ਤੇ।

40.(ਅ) ਪਿਛਲੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਮੰਤਵ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ

ਸਮੱਗਰੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਭਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਸਮਝਦਾਰ, ਕਨਵਿੰਸਿੰਗ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਸਵੀਰ ਨਾਲ ਆਗੂ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਪਰਯਾਪਤ ਸਹਿਯੋਗ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨੇਤਰ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਲਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਵੀ ਜੋ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਯਾਪਤ ਸਹਾਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਡਾ. ਵੀ.ਕੇ.ਝਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚੇ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਗੋਤਾਖੋਰੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਰੇ ਸਨ ਪਰ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਮਰੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਜਖਮ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਸਧਾਰਣ ਕੁਦਰਤੀ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਕਿਤੇ ਵੀ ਝੂਠੇ ਜਾਂ ਮਣਿਪੁਲੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਖਾਏ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆਂਤਰਿਕ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਖਾਮੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(b) ਇਸ ਤੌਰ ਤੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਕੋ ਇਕ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਜਿਤੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਮੈਨੂਅਲ ਰੂਪ ਨਾਲ ਘੁੱਟਣ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ 'ਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣ ਲਈ। ਚੂੰਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ 'ਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302/201 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਟ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ।

8.2. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ। ਇਸ ਸੁਣਵਾਈ 'ਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ 'ਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ 2009 ਦੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਧੀਨ ਸੀ; ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕਲੌਤਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀਨਾਂਕ 08.09.2011 'ਚ, ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ; ਅਤੇ ਧਾਰਾ 201 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 2000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ, ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੌੜਾਉਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

9. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕੜੀਆਂ ਗੁੰਮ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਜਿਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੱਚੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਮਰੇ ਸਨ ਅਤੇ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਠਿਕਾਣੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਦਾ ਭਾਰੀ ਭਾਰ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਆਏ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਭਾਰ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਆਕਸਮਿਕ ਡੁੱਬਣ ਬਾਰੇ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਵਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

9.1. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ, ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸਨ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂਵਾਦੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 29.02.2016 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: -

“52. ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ-4, ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-6, ਕੋਮਲ ਰਾਮ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਯਾਨੀ 03.05.2009 ਨੂੰ ਹੈਦਰਪੁਰ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਆਇਆ ਸੀ ਜੋ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਡੁੱਬ ਗਏ। ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 7:45 ਵਜੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਬਾਰੇ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨੰਬਰ 100 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੀਡਬਲਿਊ-6, ਕੋਮਲ ਰਾਮ ਨੇ ਵੀ ਪੀਡਬਲਿਊ-4 ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਰੇਖਾ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਕ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-6 ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜੋ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸਨ ਅਤੇ ਖੇਡਦੇ ਸਮੇਂ ਡੁੱਬ ਗਏ ਸਨ।

“53.ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 03.05.2009 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ, ਸ਼ਾਲੀਮਾਰ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਪੁਰ ਵਾਟਰ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਡਿਲੀਵਰੀ ਬੁਆਏ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਲਗਭਗ 8:25 ਵਜੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਕੋਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਹੈਦਰਪੁਰ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਟਹਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਡੁੱਬ ਗਏ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 100 ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ। ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ 27492035 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਦੱਸੇ। 06.05.2009 ਨੂੰ, ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ 03.05.2009 ਨੂੰ 8:15 ਵਜੇ 100 ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਟੈਲੀ

54. PW-1, ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੋਨ ਤੋਂ ਫੋਨ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮੁਖਾਲਫਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ, PW-9, ਸੁਨੀਤੀ ਯਾਦਵ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਮੀ ਦੇ ਘਰ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਨਾਨੀ ਬੀਮਾਰ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਛੱਡ ਆਈ ਸੀ”।

55. PWs-1, 4, 6 ਅਤੇ 9 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ PW-9 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ। PWs-1, 4 ਅਤੇ 6 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬੱਚੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਖੇਡਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਹ ਡੁੱਬ ਗਏ। PWs-1, 4 ਅਤੇ 6 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਇਸ ਪਹਲੂ 'ਤੇ ਬੇਅਸਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

56. ਡਾ. ਵੀ.ਕੇ. ਝਾ, PW-14, ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਗਰਦਨ ਦੀ ਸੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਡਾ. ਝਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ

ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਰੇ ਪਰ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਮਰੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੁਰਾਖ਼ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਡਾ. ਵੀ.ਕੇ. ਝਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ।

57. ਮੋਟਿਵ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। PW-7, ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ, ਮਰੇ ਹੋਏ ਉਸਦੀ ਭਤੀਜੀ ਸੁਨੀਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਭਤੀਜੀ ਸੁਨੀਤਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮਾੜੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਅਤੇ ਸੁਨੀਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਕਸਰ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚੇ ਉਸਦੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਝਟਕਾ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਬਚਾ ਲਿਆ। ਭੂਤਕਾਲ ਵਿੱਚ, ਸੁਨੀਤਾ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ 5-6 ਮਹੀਨੇ ਬਿਤਾਏ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਮਿਸਬਿਹੇਵ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਯੌਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। 03.05.2009 ਨੂੰ ਵੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਉਸਦੇ ਘਰ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਉਸੇ ਦਿਨ, ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਫੋਨ ਕਾਲ ਮਿਲੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਭਤੀਜੀ ਦੇ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚੇ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਕੇ ਮਰ ਗਏ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਦੋਨੋਂ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਡੁੱਬੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ।

58.ਪੀਡਬਲਯੂ-8, ਰਾਜੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਨੇ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਭਤੀਜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੁਨੀਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸਨੂੰ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਰਦਾ ਸੀ। ਦੋਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੁਨੀਤਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਡੁੱਬੋ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

59.ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੋਟਿਵ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚੇ ਉਸਦੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੱਚੇ ਡੁੱਬ ਗਏ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-14, ਡਾ. ਵੀ.ਕੇ. ਝਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ 'ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਸੱਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵੀ ਉਸਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

60.ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬਲ ਦੇ ਹਨ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਥੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਨ।

61. ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਰੋਧੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

10. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਵਿਧ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ

ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੋਟੀਵ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 329 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿਟੀਏਟਿਡ ਹੋ ਗਈ ਹੈ; ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੇਸ ਰੀਆ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸੈਕਸ਼ਨ 300 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

10.1. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਿਵਾਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੋਟੀਵ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਥਿਤ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਸੈੱਟ ਅੱਪ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੋਟੀਵ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਪੀਡਬਲਿਊ-9, ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਇਸ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੜੀ, ਭਾਵ, ਮੋਟੀਵ, ਸਥਾਪਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

10.2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਉਸਦੀ ਕਥਿਤ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲਤ ਅਤੇ ਰਿਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ

ਬਹਿਸ ਕਰੋ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਜ਼ਨ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-3 ਜਗਬੀਰ, ਮੁੜ ਵਸਾਉ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ, ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲਤ ਲਈ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਵਿਰੁੱਧ ਜਲਦੀ ਛੁੱਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ, ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਧਾਰਾ 84 ਆਈਪੀਸੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਾ ਹੋਣ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਸੰਦੇਹ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਲਈ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਕੇਸ ਵਜੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10.3. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿਕ□ਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 329 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਚੂਕ ਗਈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਟੇਟ ਆਫ ਗੁਜਰਾਤ ਬਨਾਮ ਮਨਜੂਬੇਨ: 2019 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਗੁਜ 6937 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਜੇ ਉਹ ਅਸਵਸਥ ਮਨ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10.3.1. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਭਿਯੋਗ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਸੰਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲੀ ਜਾਂਚਣ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਇਹ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬਰੀਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਜੈ

ਰਾਮ ਪੰਡਿਤ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ: 2022 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 3920 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

10.3.2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਚਾਅ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਾਇਮਾ ਫੇਸੀ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਸਨ।

ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿਕ□ਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਲਾਭ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਏ.ਆਰ. ਅੰਤੁਲੇ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਸ. ਨਾਇਕ: (1988) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 602 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀਵੇਅਰ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਐਰਿਕ ਡੋਲਬੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਦਿੱਲੀਵੇਅਰ ਵਿੱਚ 02.03.2012 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿੱਤੀ/ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

10.3.3. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-2 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-3 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸੰਭਵਤਾ/ਅਸਾਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਅੰਤਤਃ ਉਸ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਹੁਲ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਤੇ ਅਨੁ.: 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 1532, ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਆ ਅੰਪਾਇਰ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਹੀ ਨਤੀਜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

10.4. ਤਰਕਾਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਨੇ ਵਾਕਈ ਧਾਰਾ 300 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਸਬੰਧੀ ਉਚਿਤ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਨਸ ਰੀਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 304 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਗ-ਐਮਪਰਰ ਬਨਾਮ ਟਿੰਕੋਰੀ ਧੋਪੀ: 1922 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 90 ਕਿ ਉਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਆਦਤਨ ਗਾਂਜਾ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੀ ਕੈਦ

10.5. ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਦ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਖਾਮੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ, ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੁਗਤੀ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਖੰਡਨਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਦ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ

ਹਨ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

11.1. ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਦ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਖਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-1, ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਪੌਦੇ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-4 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-6 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-9, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ; ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸੰਗਤ ਛੱਡਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-14 ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਕਿ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਦ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਮੀਸਾਈਡਲ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਝੂਠਾ ਨੈਰੇਟਿਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਗਿਰ ਗਏ ਸਨ, ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਤੀਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਮੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ।

11.2. ਵਕੀਲ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਸਬਿਤਰੀ ਸਮੰਤਰਾਯ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਓਡੀਸ਼ਾ: 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 673 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਲਿਕ ਤੱਥ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਮੀਸਾਈਡਲ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਘਾਟ ਜ਼ਰੂਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੜੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ।

11.3. ਮੋਟੀਵ ਬਾਰੇ, ਜਵਾਬ-ਦੇਣ ਵਾਲੇ-ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ PW-7 ਅਤੇ PW-8 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਤਣਾਅਪੂਰਣ ਸਨ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਣਾਅਪੂਰਣ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਵਾਬ-ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਮਜਬੂਤ ਮੋਟੀਵ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾ ਮੰਨਿਆ।

11.4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਦਲੀਲ ਬਾਰੇ, ਜਵਾਬ-ਦੇਣ ਵਾਲੇ-ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਾਗਲਪਨ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ; ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਲਟ ਮੰਨਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਬਾਪੂ ਉਰਫ ਗੁਜਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ: (2007) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 66, ਜਿੱਥੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਪਾਗਲਪਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪਿਛਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਕੀਲ ਨੇ PW-3, ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਖਲਾ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਆਦਮੀ ਵਾਂਗ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਪਿਛਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11.5. ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿਮਾਗੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ, ਜੇਕਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਉਠਾਈ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਬਚਾਵ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਮੈਨਸ ਰੀਆ ਦੇ ਗਠਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਥਿਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾ ਕੇ ਧਾਰਾ 300 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਾਮਾਨਿਆ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਖ ਅਨੰਦਰਾਵ ਭੋਸਲੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ: (2002) 7 ਐਸਸੀਸੀ 748 ਅਤੇ ਦਯਾਭਾਈ ਛਗਨਭਾਈ ਠੱਕਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ: ਏਅਰ 1964 ਐਸਸੀ 1563 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

11.6. ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਪਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਲਈ ਅਸਹਿਣਯ ਹੈ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਸੰਭਾਲ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸੀ; ਉਸ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਅਹਿਸਾਸ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਾ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਸਪਾਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਚਾਲ ਚਲੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 300 ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ

12. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਫੈਸਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਪੱਪੂ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ: 2022 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 176 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਪਯੋਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦੁਹਰਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਥੇ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 134 ਅਤੇ 136 ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ) ਐਕਟ, 1970 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਯਮਿਤ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਬਾਰੀਕ ਫਰਕ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

“20.... ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਸ ਇਜਾਜਤ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਰ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੰਚ ਹੋਵੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮਾਨਦੰਡਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਾਰਨ ਵਿਗੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਅਨਿਆਂ ਹੋਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਕਰੇਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਰੋਕਥਾਮ ਹੋ ਸਕੇ ਪਰ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਕੇਵਲ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਪਸ਼ਟ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਯਮਿਤ ਅਪੀਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਾਫ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ

ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।"

12.1. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੁਬਾਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਧਾਂਤ; ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ; ਵਿਰੋਧੀ ਗਵਾਹ; ਅਤੇ ਮੋਟੀਵ

13. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਮੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਤਥਾਕਥਿਤ ਝੂਠ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਮੋਟੀਵ ਸਬੰਧੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗਾ।

13.1. ਸ਼ਰਦ ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ: (1984) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 116 ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਆਧਾਰਿਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਨੁਮੰਤ ਬਨਾਮ ਮਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ: ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਐਸ.ਸੀ. 343 ਵਿੱਚ ਮਨਾਏ ਗਏ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਆਧਾਰਿਤ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪੰਜ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ:-

"152 ..... ਇਹ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਮਹਾਜਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਹਨੁਮੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ:

"ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਕੇਵਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਸੰਗਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਨਿਸਚਿਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹਰ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੇਵਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੰਨੀ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਾ ਛੱਡੇ ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।"

153. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ:

(1) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚਿੰਤਤ ਹਾਲਾਤ "ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਜਾਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ" ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ "ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ" ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਕ ਹੈ ਜੈਸਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਸਹਾਬਰਾਓ ਬੋਬਾਡੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ:

"ਜ਼ਰੂਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਮਾਨਸਿਕ ਤਿਆਰੀ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ

ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਹੈ।"

'ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ 'ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ' ਵਿੱਚ ਦੂਰੀ ਲੰਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

(2) ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਕੇਵਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਸੰਗਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ,

(3) ਹਾਲਾਤ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ,

(4) ਉਹ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਿਰਫ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ

(5) ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਇੰਨੀ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਨਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

154. ਜੇ ਅਸੀਂ ਇੰਝ ਕਹਿ ਸਕੀਏ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੰਜ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।"

13.1.1. ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਦ ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸਰਦਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਝੂਠੇ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਝੂਠੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

"158. ਇੱਥੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਿਓਨੰਦਨ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ" 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਜੇ ਬਚਾਅ ਦਾ ਕੇਸ ਝੂਠਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕੜੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ.....

159. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਝੂਠੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕੜੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਸ ਗੱਲ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਭਾਵ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਝੂਠੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ:

(1) ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,

(2) ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹਾਲਾਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਿਸਚਿਤਤਾ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

(3) ਹਾਲਾਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਨ।

160. ਜੇਕਰ ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਝੂਠੇ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਝੂਠੇ ਬਚਾਵ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ....."

14. ਹੋਰ ਲਾਗੂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵੱਲ ਵਧਣਾ, ਅਸੀਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, ਕਾਸਟਿੰਗ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਸਲੇ।

14.1. ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"106. ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ। -ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤੱਥ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੈ। "

14.2. ਤ੍ਰਿਮੁਖ ਮਾਰੋਤੀ ਕਿਰਕਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ: (2006) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 681, ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ; ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਸਨ ਦੋਸ਼ੀ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤਨੀ; ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀੜਤ ਸੀ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ, ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106, ਅਤੇ ਲੋੜ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਗਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲੇ:-

“14. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਪਾਏ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਬਚ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਦੋਵੇਂ ਜਨਤਕ ਡਿਊਟੀਆਂ ਹਨ। (ਵੇਖੋ Stirland ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨਜ਼[8] — ਅਰਜਿਤ ਪਸਾਇਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।) ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ9.) ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ ਜੋ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਜੋ ਉਹ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤੱਥ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ.....

15. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਘਰ ਅੰਦਰ ਗੁਪਤਾਈ ਨਾਲ ਕਤਲ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਭਿਯੋਗ ਪੱਖ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਉਸੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰ ਅਪੇਕਸ਼ਾਕ□ਤ ਹਲਕੇ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਘਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਸਮਾਨ ਭਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਮਰੱਥਨਯੋਗ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਕਿ ਜੁਰਮ ਕਿਵੇਂ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਘਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਿਰਫ ਚੁੱਪ ਰਹਿ ਕੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜੇ ਇਹ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਸਿਰਫ ਅਭਿਯੋਗ ਪੱਖ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

*** *** ***

21.ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਵਾਹ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ਮੁਕਤ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਝੂਠੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰ□ੰਖਲਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ

ਕੜੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਨਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

14.3. ਸੁਦਰੂ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਮਲਾ: (2019) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 333 ਉਹ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਅਭਿਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਭਿਯੋਗ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਪਰ, ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਬਾਹਰ ਆਏ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਕੇਲਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਨਾ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"6. ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਿਊ 1 ਜਾਨਕੀ ਬਾਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੁਣ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੁਥਰਾ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ, ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ...

"8. ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੋਝ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਸਿਫਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਭਿਯੋਗ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੀ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਅਕੇਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਬੋਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝਾਏ, ਕਿ ਉਸ ਰਾਤ ਕੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ।

14.4. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਉਪਯੋਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਸਾਬਿਤਰੀ ਸਮੰਤਰਾਏ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ 3-ਜੱਜ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਰਾਦਾ ਸੀ. ਤੱਥ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇੱਕ ਜਵਾਬ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੱਚ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਜਵਾਬ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਲਿੰਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ: -

"19. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 106 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਇਸ ਬੋਝ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੇ, ਇਹ ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਨੁਮਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਇੱਕ ਕੇਸ ਜੋ ... ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ਪੂਰਣ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਸੱਚਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਜਵਾਬ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕੜੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

15. ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਆਧਾਰਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੋਟੀਵ ਦੀ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਸਬੰਧੀ, ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮੋਟੀਵ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰ◌ੰਖਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੜੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ, ਮੋਟੀਵ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮੋਟੀਵ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਜਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਾ: (2020) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 166, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

“24. ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਮੋਟੀਵ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟੀਵ ਸਾਬਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦੇਰ ਬਹੇਰੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜਾ10 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੋਟੀਵ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰ◌ੰਖਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੜੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਬੂਲ ਵਿੱਚ ਮੁਸਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ, ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੋਟੀਵ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਜਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 25 ਅਤੇ 26 ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਸਾਹਿਦਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“25. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ਨਪਾਲ12 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੋਟੀਵ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਸਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ:

“38. ... ਮੋਟੀਵ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ।

39. ਮੋਟੀਵ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਮੋਟੀਵ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਾ ਹੋਵੇ.....’

26. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੋਟੀਵ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਜਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। (ਵੇਖੋ ਪੰਨੇਵਾਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਟੀ.ਐਨ.)13SUPERSCRIPTI”

ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਕਤਾ

16. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਿਰਣਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

16.1. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਮਰੇ ਹੋਏ ਬੱਚੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 9 ਸਾਲ ਅਤੇ 6 ਸਾਲ ਸੀ, ਦੀ ਅਸਵਾਭਾਵਿਕ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੁੱਬਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-14 ਡਾ. ਵੀ.ਕੇ. ਝਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਿਊ-14 ਡਾ. ਵੀ.ਕੇ. ਝਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਲਾਈਨ ਇਹ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮਣਿਪੁਲੇਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਕ੍ਰਾਸ-ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਜਾਂ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਿਊ-18 ਐਸ.ਆਈ. ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ, ਪੀਡਬਲਿਊ-17 ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਨੇ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮਣਿਪੁਲੇਟ ਕੀਤਾ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤ, ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ, ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਕਿ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਡੁੱਬਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

16.2. ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਮਰੇ ਹੋਏ ਬੱਚੇ, ਜਦੋਂ ਜਿਉਂਦੇ ਸਨ, ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਨ, ਵੀ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ-9 ਸੁਨੀਤਾ ਯਾਦਵ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਮੀ ਦੇ ਘਰ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਨਾਨੀ ਬੀਮਾਰ ਸੀ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਛੱਡ ਕੇ।' ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਕਾਲ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਇਕਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰੇ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਨ।

16.3. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਸਬੰਧੀ, ਤਿੰਨ ਸਵੈ-ਸਾਕਸ਼ੀਆਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਬੁਆਏ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਕੋਮਲ ਰਾਮ, ਵਾਟਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੇ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨਰੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ ਦਾ ਬਿਆਨ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੌਰ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਵਜੋਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸਵੈ-ਗਵਾਹਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-9, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੜੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

16.4. ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਤੱਥ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਜਿਉਂਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ; ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਅਤੇ ਜਾਹਿਰ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਕਤਲਾਨਾ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਸੀ; ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ; ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਮੈਨੂਅਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

16.4.1. ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਬੂਤ ਵਾਕਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 106 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਭਾਰੀ ਭਾਰ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਘਟਨਾ ਦੇ, ਉਸ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਆਕਸਮਿਕ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ. ਸੈਕਸ਼ਨ 313 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

17. ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠਾ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕੇਵਲ ਅਨੁਮਾਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ

ਵਾਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੜੀ, ਅਰਥਾਤ ਮੋਟਿਵ, ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਸੁਨੀਤਾ ਯਾਦਵ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ.

17.1. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੋਟਿਵ, ਜਦੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕੜੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ, ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੋਟਿਵ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਜਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

17.2. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੋਟਿਵ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਛੱਡਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਹੀ ਸੁਣਿਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਕੀਤਾ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ, ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਮਹੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਰਾਜੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਉਸ ਦੇ ਚਾਚੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਭਰਾ, ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਕੇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਮੋਟਿਵ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੋਟਿਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।

17.3. ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਬੇਗੁਨਾਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੋਟਿਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਕ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਜ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੋਟਿਵ ਦੀ ਸਰਾਸਰ ਘਾਟ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਿੰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ, ਸਾਡੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਚੇਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੜੀ ਗੁੰਮ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ।

18. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਇਕੱਠੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਚੇਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ, ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ

19. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਚੇਨ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ; ਅਤੇ ਕਿ ਪੂਰੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 329 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਵਿਟੀਏਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

19.1. ਧਾਰਾ 84 ਆਈਪੀਸੀ, 86 ਆਈਪੀਸੀ, 329 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਤੇ 105 ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ

ਉਦਾਹਰਣ (ਏ), ਜੋ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਉਪਯੋਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ: - [ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਧਾਰਾਵਾਂ 84 ਅਤੇ 86 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

"84. ਅਸਮਰਥ ਮਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ.—ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜੋ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਮਰਥਤਾ ਕਾਰਨ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਗਲਤ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਦੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹੈ।"

"86. ਖਾਸ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ. —ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤਾਂ ਤਦ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਉਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਂਦੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

ਧਾਰਾ 329 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.

"329. ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਸਮਰਥ ਮਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ.—(1) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਮਰਥ ਮਨ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਕੋਰਟ ਪਹਿਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਸਮਰਥਤਾ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਕੋਰਟ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੀ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

14(I-A) ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਸਮਰਥ ਮਨ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਜਾਂ ਕਲੀਨਿਕਲ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਕੋਲ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਭੇਜੇਗਾ, ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਜਾਂ ਕਲੀਨਿਕਲ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ, ਜੋ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਸਮਰਥ ਮਨ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਜਾਂ ਕਲੀਨਿਕਲ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ—

(ਅ) ਨੇੜਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮਨੋਰੋਗ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਮੁਖੀ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਨੇੜਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰ।

15(2) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1-ਏ) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਮਤ ਮਨ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਮਨ ਦੀ ਅਸਮਤਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂਚੇਗੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ

ਬਣਦਾ, ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 330 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਦੀ ਅਸਮਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ, ਜੋ ਮਨੋਚਿਕਿਤਸਕ ਜਾਂ ਕਲੀਨਿਕਲ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।

(3) ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਨਸਿਕ ਮੰਦਬੁੱਧੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਚਾਅ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏਗੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 330 ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗੀ।"

ਧਾਰਾ 105 ਸਬੂਤ ਐਕਟ

"105. ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਅਪਵਾਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, (1860 ਦੀ 45), ਜਾਂ ਉਸੇ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਪਵਾਦ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਏਗੀ।

ਉਦਾਹਰਣ

(a) ਏ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਦਾਵਾ ਹੈ ਕਿ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਏ 'ਤੇ ਹੈ।

*** *** ***

20. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਸਬੰਧੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਪਹਲੂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 329 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਆਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਸਕਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਲਾਹ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਵਧੀ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਿੱਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਕਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹੋਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

21. ਇਹ ਬਾਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 84 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਬਚਾਅ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣ (a) ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮਾਨ ਲਵੇਗੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਰਲ ਅਪਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ। ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਪਲੀਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਯਾਭਾਈ ਛਗਨਭਾਈ ਠੱਕਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ

ਕੀਤਾ ਹੈ:

“7.ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਪਲੀਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: (I) ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਸਦਾ ਅਭਿਯੋਗ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਤ ਤੱਕ। (2) ਇਹ ਇੱਕ ਪਲਟਣਯੋਗ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਗਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ: ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤ ਮੌਖਿਕ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਜਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪਲਟ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (3) ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਪਾਗਲ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਅੰਗਾਂ, ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਨੋਦਸ਼ਾ, ਬਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ

22. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਆਨ ਵਿਗ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਵੀ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਬੁਣੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਮੈਨਸ ਰੀਆ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਾਬਤੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਗਲ ਸੀ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕੁੱਝ ਅਜਿਹਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮੈਨਸ ਰੀਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸੰਦੇਹ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

23. ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ, ਪੂਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲਤ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਇਲਾਜ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਪੀਡਬਲਿਊ-3 ਜਗਬੀਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਗਈ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਇਲਾਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੀਡਬਲਿਊ-3 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਉਸਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਮਾਨਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇਖੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਪਿਛਲੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਿਆ।' ਉਸਦੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰੀਖਣ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਦੇਹ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਸਾਡੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਸਵੱਸਥ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।' ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕੇਵਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲਤ ਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੇਜਰ, ਪੀਡਬਲਿਊ-3, ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਇਹ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 7-9 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਕੋਰਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਲਾਹ ਖਿਲਾਫ ਉਸਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ, ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 20.11.2008 ਤੋਂ 29.04.2009 ਤੱਕ, ਯਾਨੀ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

24. ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 84 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

ਦਾ ਲਾਭ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਮਾਨਸਿਕ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ 'ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ' ਸੀ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੇ ਜਿਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 84 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਲਾਭ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੀ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

25. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ / ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਤਰਕ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ।

25.1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਂਜੂਬੇਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅੰਸ਼ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 329 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਧਾਰਾ 84 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤੋਂ ਭਿੰਨਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮੂਲ ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਸੀ: -

"43. *** *** ***"

23. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 329 ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਅਸਥਿਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਅਸਥਿਰ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 328 ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਹੈ ਇਸ ਫਰਕ ਨਾਲ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਕੋਲ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਜਾਂਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਅਸਥਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 330 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਰਯਾਪਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੋਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ। ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਜਮਾਨਤ ਨਾ ਲਈ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਪਰਯਾਪਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੀ ਧਾਰਾ 331 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂਆਤ, ਜਦੋਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸ਼ਾਂਤ ਮਨ ਦਾ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 332 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ.

***

25.1.1. ਅਸਮਾਨ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਦਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਲਈ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 329 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

25.2. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਰਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਅਜੇ ਰਾਮ ਪੰਡਿਤ (ਸੁਪਰਾ) ਬਹੁਤ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਸੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਗਲ ਆਦਮੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਦ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

25.3. ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨਾ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ। 'ਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਮਨ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ।

26. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਵੀ ਏ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਂ ਦਾ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣਾ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖੁਦ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਤੈਰ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਸੀ ਅਚਾਨਕ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਖਿਸਕ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਡੁੱਬਣਾ, ਜੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਗਣਨਾਤਮਕ ਦਿਮਾਗ ਦਿਖਾਓ, ਜਿਸਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਖਾਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਸਬੂਤ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨਾ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਮਾਪ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਪਰੋਕਤ ਕੁਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦ ਮਨ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

27. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਗੈਰ-ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 84 ਆਈਪੀਸੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 329 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

28. ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਸਾਮਾਨ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਵੇਲੇ ਅਸਮਾਨ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮਾਨਤਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਲ 2013 ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ (ਆਈ/ਸੀ) ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ ਨੰਬਰ 5, ਤਿਹਾੜ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ 22.07.2013 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 07.01.2013 ਤੋਂ 04.03.2013 ਤੱਕ ਅਸਾਮਾਨ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਲਈ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ, ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸੁਧਾਰਿਆ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਆਮ ਹਾਲਤ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੇ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ।

29. ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਰਕ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਸੁਣੇ ਮਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਮਤਲਬ ਰੱਖਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

30. ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਜ਼ਰਦਿਆਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਸੇਵਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 86 ਦੇ ਅਧਾਰਤ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਰਾਦੇ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਹੱਤਿਆ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 304 ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਨਿਸਕਰਸ਼

31. ਇਥੇ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੱਲਾਂ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਕਨਵਿੰਸਿੰਗ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ਿਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਕਮੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

32. ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਵਿਨਾਇਕ ਅਤੇ ਕੇਯਾ ਰੇਬੇਲੋ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate